

drives kun ganske undtagelsesvis med brugte Genstande. I Almindelighed ere Genstandene for Afdragshandler ny Ting, Ting, som ere af temmelig kulant Bestaffenhed, og for hvis Vedkommende der blandt saghyndige ikke let vil være nogen Tvivl om, hvad en saadan Ting har været værd fra ny af. I øvrigt er jeg selvfølgelig rede til at forhandle om alle saadanne Modaliteter, der maatte kunde gøre det lettere haandterligt for de paagældende. Hvorvidt man vilde vinde noget ved at benytte faste Taksatorer i Stedet for Mænd, der ere udnævnte for hver enkelt Sag, derom skal jeg ikke i dette Øjeblik kunne udtale nogen bestemt Mening; men saa meget vil jeg dog gøre opmærksom paa, at det jo maatte blive et temmelig stort Antal faste Taksatorer, der maatte udnævnes, fordi det jo er saa højt forfæstlige Ting, der ere Genstand for den Slags Handler, og saa maatte altid det Spørgsmaal opstaa, til hvem af disse Taksatorer man skulde henvende sig. Smid- lertid er det maaste en Sag, som der er Grund til at underaste nærmere Overvejelse i et eventuelt Udvalg, og fra min Side skulde det ikke møde nogen Hindring, at man optog saadanne Bestemmelser, hvis de maatte vise sig praktiske. Hvad angaar det andet Punkt, nemlig den Omstændighed, at Udeblivelse med et enkelt Afdrag ikke ubetinget maatte medføre hele Købesummens Forsald, er den Tanke, Lovforslaget vil realisere, egentlig kun den, at beskytte Køberen imod alt for glubste Klausuler i saa Henseende; men hvorledes man nærmere vil udføre det, bliver jo en Skønssag. Mener man, at det vilde være at gaa for vidt at forlange, at Køberen skal være udebleven med mindst 2 paa hinanden følgende Afdrag, og at det Beløb, med hvis Befaling han er udeblevet, skal udgøre mindst Tiendedelen af Købesummen, kunde man mulig enes om at stille andre Regler op paa dette Gebet. Jeg har jo i Bemærkningerne udtrykkelig fremhævet, at man her er inde paa en Skønssag, og naar jeg har foreslaaet, hvad Lovforslaget indeholder, er det, fordi Reglen gives saaledes i den tykke Lov, og man skulde vel tro, at Forholdet med Hensyn til Afdragshandler er omtrent det samme i Thykland som her. Der blev ganske vist ogsaa i det andet Ting gjort nogle Bemærkninger om, at det maatte var at indrømme Køberen for meget, men der blev ikke fra deres Side, som

gjorde disse Bemærkninger, til syvende og sidst stillet noget Endringsforslag, og det er derfor blevet staaende ved, hvad Lovforslaget indeholder.

Der blev af den første ærede Taler gjort opmærksom paa, at den Misbrug undertiden forekom, at Sælgeren ved egen Magtanvendelse tog Tingen tilbage, og at Lovforslaget ikke gjorde noget for at hindre denne Misbrug, og det ærede Medlem pegede paa en Dom, som formentlig maatte antages at hjemle dette. Jeg er mest tilbøjelig til opfatte denne Sag saaledes, at en Klausul om, at Sælgeren skal være berettiget til ved egen Magt at tage Tingen tilbage, ikke er gyldig. Naar man imidlertid i det Tilfælde, hvortil den ærede Taler sigtede, dog ikke anvendte Straf mod den paagældende, kan det vel til Dels have ligget i, at der ikke blev tilstrækkelig kraftigt protesteret imod, at Tingen toges tilbage ved egen Magt, men dernæst maatte ogsaa i den Tankegang, at da Selvtægt er undergivet privat Forsøgning, maatte en Renunciation paa at gøre Selvtægtsvirkningerne gældende være gyldig. Hvis det er denne Opfattelse, som ligger til Grund for Dommen, vil man kunne sige, at Klausulen i og for sig ikke er gyldig, hvorfor paagældende f. Eks. vil være berettiget til at udøve Nødværge, naar man vil tage Tingen tilbage, men at han er uberegtiget til at gøre Selvtægtsansvar gældende, naar han en Gang er gaaet ind paa den vedkommende Klausul. Skulde man imidlertid finde, at det er rigtigere at faa en Bestemmelse optagen i Loven om, at en saadan Tager tilbage af Tingene ved egen Magt er utilfredelig, skal jeg intet have derimod. Af de Forhandlinger, der have fundet Sted i Thykland, ser man for Resten, at saadan Selvtægt ogsaa bliver brugt der, og der synes man ikke at betragte det som Lovstridigt; men jeg er dog mest tilbøjelig til at mene, at det efter vor Sædvane og efter vor Opfattelse her i Landet vil være rigtigst at fastholde den Opfattelse, at det ikke er til- ladeligt ved egen Magt at tage Tingene til- bage. Jeg skal for øvrigt bemærke, at Grun- den til, at jeg er fremkommen med dette Lovforslag, ikke alene er den, at man udven- dig fra har opfordret mig dertil, men ogsaa den, at jeg selv har fundet det billigt og rimeligt, og det er jo slet ikke ukendt, at man i vor Lovgivning saaledes paa mange